

Jak rozumět předvolebním průzkumům, aneb proč má KDU-ČSL v některých průzkumech okolo 7 procent, v jiných naopak méně než čtyři?

S blížícími se volbami do PSP ČR jsme stále častěji konfrontováni s předvolebními průzkumy, které však nabízejí velmi odlišné výsledky, a co je třeba zdůraznit, mnohdy zaměňují formu průzkumu a mylně interpretují výsledky. **Není to však poprvé, kdy jsme svědky této praxe.**

Přestože volební průzkumy jsou pouze jedním z aspektů, podle kterých se voliči rozhodují, hrají obrovskou roli pro politické strany, které se pohybují svým procentním ziskem okolo „magické“ pětiprocentní hranice, jež určuje, která strana se do sněmovny ještě dostane, a která již nikoli. Právě zde je třeba říci, že pokud průzkumy ukazují pod pět procent, u voliče se projevuje tzv. gilotinový efekt, který je spojený s pocitem ztráty hlasu. Z tohoto důvodu se volič velmi často rozhodne volit jinou politickou stranu, u které má jistotu, že se do sněmovny dostane, nebo nejde volit vůbec. **Toto je hlavní důvod, proč je třeba vysvětlit přemýšlivým voličům KDU-ČSL, jak volební průzkumy fungují a že skutečné hodnoty voličské podpory mohou být diametrálně odlišné od hodnot deklarovaných v průzkumech.**

Nejprve základní vysvětlení:

Rozlišujeme 4 typy předvolebních průzkumů – stranické preference, voličské preference, stranické sympatie a volební prognózu. Všem těmto průzkumům je společné, že sledují stejný cíl, tedy zjištění voličské podpory jednotlivým stranám, ovšem každý z průzkumů používá jinou metodu a postup. S tím se výrazně liší i výsledky průzkumu. Nejčastěji se v médiích setkáme se stranickými preferencemi a volební prognózou.

Stranické preference

Podíl osob, které preferují určitou politickou stranu ze souboru všech oprávněných voličů. Součet 100% tvoří příznivci jednotlivých politických stran, dále lidé, kteří hodlají volit, ale ještě nejsou rozhodnutí a lidé, kteří **volit nechtějí**. (Vedle konkrétních odpovědí, označující jmenovitě strany, zde nalezneme i odpovědi „nevím, koho bych volil“, „nevím zda se zúčastním voleb“, „nezúčastnil bych se voleb“ apod.)

Volební prognóza (podobně jako voličské preference)

Odhad skutečného výsledku voleb. Součet 100% budou u tohoto údaje tvořit předpokládaní skuteční voliči jednotlivých stran. **Voliči, kteří svoji účast ve volbách odmítli, jsou z výpočtu vyloučeni.**

Reálný obraz předvolebních průzkumů

Nejvíce markantní obrázek o zaměňování a úmyslné či neúmyslné dezinterpretaci předvolebních průzkumů přináší pohled do médií před volbami do PSP ČR v roce 2006:

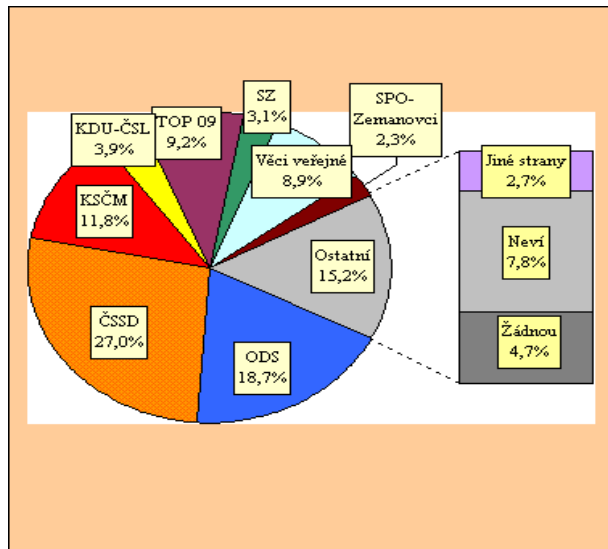
STEM: „Lidovci by těsně neprošli do sněmovny“ (Právo), „Další průzkum věští lidovcům propad“ (MF Dnes), „Lidovci pod laťkou zvolení“ (MF Dnes). Takové titulky se objevily na předních stranách českých deníků během kampaně před sněmovními volbami 2006. Zarážející však je, že nic takového ze samotných výzkumů nevyplývalo. Česká veřejnost byla konfrontována se zprávami médií, které se nezakládaly na pravdě, a navíc se odvolávaly na výsledky výzkumů volebních preferencí renomovaných českých agentur. Jádrem problému leží v nesprávné a nekorektní interpretaci výsledů výzkumu. V dubnu 2006 přisoudil STEM ve svém průzkumu **KDU-ČSL pouze 4,9%**. Jenže často prezentovaný **závěr, že se podpora lidovců dostala pod pětiprocentní hranici volitelnosti, byl naprosto zavádějící**. STEM pravidelně zveřejňuje stranické preference a nejinak tomu bylo i tentokrát. Tento typ volebních preferencí má však velmi daleko k předpovědi volebních výsledků. **Z definice stranických preferencí, která je uvedena výše, vyplývá, že stranické preference se snaží poskytnout obraz o volebním postoji celé dospělé populace, která však v žádném případě není totožná se skupinou skutečných voličů, tedy těch, kteří k volbám přijdou.**

Součet všech dotázaných skupin tak dává 100%. Jenže ve volbách je součet do 100% dán pouze a jenom platnými hlasy pro strany. Tím že jsou ve stranických preferencích zahrnuty i neurčité odpovědi, jsou podíly příznivců jednotlivých stran úměrně tomu menší. **Zmiňovaných 4,9% pro KDU-ČSL z dubnového průzkumu agentury STEM v roce 2006 by se po vypuštění neurčitých odpovědí, které činily 20,4%, vyhoupllo na 6,2%.** A to už je za hranicí volitelnosti. Závěr, že by se lidovci nedostali do sněmovny, byl proto zcela zavádějící.

Pro úplnost uvedme, že KDU-ČSL získala v těchto volbách 7,22%.

Před volbami do PSP ČR v roce 2010 jsme tedy svědky té samé situace, jako v roce 2006. Z tohoto důvodu je třeba upozorňovat na záludnosti předvolebních průzkumů a jasně dementovat závěry, které informují o tom, že KDU-ČSL ve sněmovních volbách 2010 neuspěje.

průzkum STEM (květen 2010)

Uvedme 2 stěžejní argumenty, které jsou patrné pro předvolební průzkumy a poškozují KDU-ČSL:

- 1) Špatná interpretace předvolebních průzkumů a používání stranických preferencí, jako by to byl odraz skutečných preferencí voličů u voleb.**
- 2) Nepřesnost předvolebních průzkumů (v českém prostředí mezi 1-3%), nejčastěji okolo 1,5 – 2%. U KDU-ČSL se vždy jednalo o přisuzování nižší podpory, než se prokázala ve volbách.**

Poslední průzkum agentury STEM z května 2010, který se zakládal na stranických preferencích a přisoudil KDU-ČSL 3,9 % není v žádném případě odrazem voličské podpory KDU-ČSL! S ohledem na výše zmíněné lze předpokládat, že reálný procentní zisk strany se pohybuje mezi šesti až sedmi procenty.

Zpracoval: Bc. Martin Svejkský

politolog, místopředseda KDU-ČSL v Plzni

Zdroje:

DANČÁK, Břetislav – HLOUŠEK, Vít (eds.):2006. *Parlamentní volby 2006 a česká politika*. MPÚ: Brno.

[Http://www.volby.cz/pls/ps2006/ps2?xjazyk=CZ](http://www.volby.cz/pls/ps2006/ps2?xjazyk=CZ), 18.5.2010.

[Http://www.stem.cz/clanek/1947](http://www.stem.cz/clanek/1947), 18.5.2010.

SIMAR 2001